

REGION
JÄMTLAND
HÄRJEDALEN
REVISIONSKONTORET

REVISIONSRAPPORT
GRANSKNING AV
Delårsrapport augusti 2018

Ansvarig: Leif Gabrielsson

Innehållsförteckning

1	SAMMANFATTNING.....	3
2	INLEDNING/BAKGRUND	3
3	RESULTAT.....	4
3.1	EKONOMI.....	4
3.1.1	Räkenskaper	4
3.1.2	Investeringar	5
3.1.3	Resultatförbättrande åtgärder	5
3.1.4	Bolag och stiftelser	5
3.2	MÅLUPPFYLLELSE	5
3.2.1	Finansiella mål	5
3.2.2	Strategiska mål	6
3.2.3	Vår bedömning	9
4	ANSVARIG FÖR GRANSKNINGENS GENOMFÖRANDE	10

1 SAMMANFATTNING

Vi har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna granskat regionens delårsbokslut per augusti 2018. Granskningen har genomförts med utgångspunkt i Lag om kommunal redovisning, Rådet för kommunal redovisning (RKR) och God redovisningssed.

Sammanfattningsvis är våra iakttagelser och bedömningar följande:

- Regionen prognostiserar för 2018 ett resultat på -250 mkr vilket skulle innebära ett totalt balanserat underskott på -1257 mkr om det realiserar. Enligt balanskravet i kommunallagen ska 574,9 mkr återställas under 2018. Prognosen innebär en avvikelse på ca 825 mkr från att uppfylla balanskravet för 2018. Därutöver, för att uppnå god ekonomisk hushållning, borde regionen haft ett överskott motsvarande ca 2% av nettokostnaden.
- För att behålla likviditeten har regionen under perioden lånat 100 mkr hos Kommuninvest och ytterligare lån planeras upptas under året. Lånen uppges finansiera investeringar i verksamheten vilka per den sista augusti uppgick till 115,1 mkr.
- Det egna kapitalet är negativt (-383 mkr) och försämras i snabb takt på grund av de ekonomiska underskotten.
- Investeringar inom det investeringstak som Regionfullmäktige beslutat om ser ut att kunna hållas. I övrigt förväntas inte Regionfullmäktiges finansiella mål som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning uppnås.
- Liksom tidigare klarar inte regionen den nationella vårdgarantin eller målet om väntetid inom akutmottagningen eller att erbjuda ett första besök inom 30 dagar inom barn- och ungdomspsykiatrin. Inom psykiatrin är väntetiden till vissa behandlingar och utredningar väldigt långa, upp till 2,5 år för behandling av en traumaterapeut. Tillgänglighet har förbättrats inom primärvården men inom slutenvården finns fortsatta problem att nå målen.
- Det är svårt att bedöma om de strategiska målen kommer att nås vid årets slut. Vi anser att det i flera fall är svårt att följa på vilket sätt de framgångsfaktorer som regionstyrelsen beslutat om speglar de mål fullmäktige beslutat. Det finns ett utvecklingsbehov inom styrmodellen så att uttolkningen av fullmäktiges mål resulterar i en ökad andel mätbara mål för att förbättra styrning och uppföljning mot de strategiska målen
- Av regionstyrelsens åtta aktiva mål förväntas två uppfyllas, dock nås inte målet om vårdskador, minskning av återinskrivna samt vårdgarantin. Det är positivt att sjukpenningdagarna minskar hos länets medborgare.
- Resultatförbättrande åtgärder uppges hittills ha resulterat i 47 mkr i besparingar. Vi har inte kunnat verifiera att alla resultatförbättrande åtgärder har gett den effekt som rapporterats. De sex åtgärds punkter regionfullmäktige beslutade om utifrån SKLs analys uppges gett en ekonomisk effekt på 27 mkr, varav 20 mkr avser minskad inhyrd personal inom primärvården.

2 INLEDNING/BAKGRUND

Styrelse, nämnder och beredningar ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande mål, beslut och riktlinjer samt de föreskrifter som gäller för verksamheten. Ansvaret omfattar även att räkenskaperna förs och är upprättade i enlighet med lag samt att det finns en tillräcklig intern kontroll och återredovisning till fullmäktige.

Revisorerna är regionfullmäktiges demokratiska kontrollinstrument och ska bedöma om resultatet i delårsrapporten är förenligt med de mål fullmäktige beslutat.

Syfte

Syftet med granskningen av delårsrapporten är att ge de förtroendevalda revisorerna underlag för att enligt KomL 12 kap. § 2 bedöma om resultatet i delårsrapporten är förenligt med de mål fullmäktige beslutat om.

3 RESULTAT

3.1 EKONOMI

Delårsbokslutet redovisar ett prognostiserat resultat för året på – 250 mkr vilket om det förverkligas innebär ett totalt balanserat underskott på -1257 mkr.

Årets första prognos visade, liksom tidigare år, en kraftig avvikelse från budget (-200 mkr). Regionstyrelsen bör därför utveckla budgetprocessen för att ge förutsättningar till en god ekonomisk hushållning. En bra budgetdialog med verksamheterna och en väl kommunicerad balanserad budget ger förutsättningar för en tydlig styrning och en grund för ansvarsutkrävande gentemot verksamheterna.

De ekonomiska effekterna av beslutade resultatförbättrande åtgärder har enligt delårsbokslutet ännu inte gett önskad effekt och det är tveksamt om de kommer ge förväntade effekter under året.

De viktigaste målen för ekonomin, en långsiktigt hållbar ekonomi och kostnadskontroll kommer inte uppnås under 2018.

Kostnaderna för bemanningspersonal har minskat med 32,7 mkr jämfört med föregående år men det mål som regionstyrelsen beslutat om, att minska kostnaderna till 2015 års nivå, ser inte ut att nås.

Det egna kapitalet är negativt (-383 mkr) och försämras i snabb takt pga de negativa resultaten under flera år.

Regionen under året lånat ytterligare 100 mkr för att finansiera investeringar i verksamheten. Betalningsberedskapen som visar hur mycket som kan betalas ut inom tre dagar har rapporterats i delårsbokslutet.

3.1.1 Räkenskaper

Delårsbokslutet är i allt väsentligt uppställt enligt lag.

Enligt Lag om kommunal redovisning ska varje sammandragen post i balansräkningen specificeras om det inte klart framgår av bokföringen i övrigt. För hantering av detta skickar ekonomiavdelningen årligen ut anvisningar med instruktioner över vad som ska specificeras och vilka underlag som ska bifogas specifikationerna.

Utifrån ett urval baserat på risk- och väsentlighet har ett antal specifikationer granskats. Granskningen visar att granskade specifikationer av balansräkningens poster i allt väsentligt är rättvisande.

3.1.2 Investeringar

Investeringsplanen för 2018 har en budget på 173 mkr inkl. utökad investering av Cook & Chill som regionfullmäktige godkänt. Per den sista augusti hade 74,8 mkr investerats/förbrukats. Utöver detta redovisas att ytterligare 40,3 mkr investerats utanför investeringsplanen, av detta är 17,6 mkr investeringar från tidigare års planer, 12,7 mkr hjälpmedel och 10 mkr övriga investeringar (tunna klienter, interndebitering m.m.)

Redovisningen av hur finansiering av investeringar utanför ram skett bör utvecklas och bli tydligare.

3.1.3 Resultatförbättrande åtgärder

Den förväntade ekonomiska effekten av resultatförbättrande åtgärder för 2018 var 200 mkr. Den redovisade ekonomiska effekten i delårsrapporten är 47 mkr. 20 mkr uppges sparats genom en ändrad budgetprincip inom Hälso- och sjukvårdsförvaltningens och Regionstaben områden. Vi har inte kunnat verifiera om alla resultatförbättrande åtgärder som rapporterats fått den effekt som rapporterats.

De sex åtgärdsplaner regionfullmäktige beslutade om utifrån SKLs analys uppges ha gett en ekonomisk effekt på 27 mkr, varav 20 mkr avser minskad inhyrd personal inom primärvården. Den planerade ekonomiska effekten vid årets slut är 49 mkr. I delårsrapporten uppges att ökade bruttokostnader och en hög nettokostnadsutveckling indikerar att de resultatförbättrande åtgärderna inte hinner få önskad effekt.

3.1.4 Bolag och stiftelser

Väsentliga delar av regionens engagemang i bolag och stiftelser redovisas i delårsbokslutet.

3.2 MÅLUPPFYLLELSE

Revisorerna ska bedöma om resultatet i delårsrapporten är förenligt med de mål fullmäktige beslutat, verksamhetsmål och finansiella mål som är av betydelse för god ekonomisk hushållning.

Regionfullmäktige har beslutat om 5 finansiella- och 25 strategiska mål. De strategiska målen har tolkats av regionstyrelsen och nämnderna och brutits ned i 106 framgångsfaktorer inom områdena samhälle, patient, medarbetare och verksamhetsresultat.

Utöver de strategiska målen har regionstyrelsen beslutat om 8 aktiva mål som är mätbara och återredovisade i delårsbokslutet.

3.2.1 Finansiella mål

Av de 5 finansiella målen bedöms att målet att investera inom beslutat investeringstak kommer att nås. Målet om självfinansieringsgrad för investeringar nås inte och är heller inte tillämpligt i den ekonomiska situation regionen befinner sig i.

Viktiga finansiella mål för en långsiktigt hållbar ekonomi och kostnadskontroll, förväntas inte att nås vid årets slut.

Nettokostnadsutvecklingen uppgår till 4,6 % jämfört med målet om -2,5% vilket innebär en målavvikelse på 7,1 %.

Målet om långsiktig hållbar ekonomi¹ förväntas inte att nås då utfallet är -2% jämfört med målet på 0%.

3.2.2 Strategiska mål

Vi har noterat att det förekommer två olika kriterier för att en framgångsfaktor ska bedömas "gul". I delårsrapporten uppges att "Rätt åtgärder ska vara planerade och/eller påbörjade", enligt bilagan är förutsättningen att "Rätt åtgärder för att framgångsfaktorn ska bli uppfylld till årets slut är planerade och/eller påbörjade". Enligt den senare beskrivningen förväntas ca 90% av framgångsfaktorerna vara uppfyllda vid årets slut, 32% uppfyllda och 58% pågående.

Vi anser att det i flera fall är tveksamt om de uttolkade framgångsfaktorerna som gjorts av regionstyrelsen representerar de strategiska målen inom patient, medarbetare och verksamhetsresultat som fastställts av regionfullmäktige.

Som exempel redovisas målet om bättre tillgänglighet som uppfyllt eller att det förväntas vara uppfyllt vid årets slut, samtidigt uppfylls inte något av vårdgarantins krav för maximal väntetid. Ett annat exempel är målet om kompetensförsörjning utifrån behov där regionstyrelsens aktivitet för året är att fastställa en definition av "oberoende" från distriktsläkare och allmänsjuksköterskor inom vården.

Förutom osäkerhet om uttolkningen av målen i framgångsfaktorer så är flera inte mätbara vilket medför svårigheter att bedöma om fullmäktiges strategiska mål förväntas nås under året.

¹ Långsiktig hållbar ekonomi avser "Ekonomiskt resultat efter finansnetto som procentandel av verksamhetens budgeterade nettokostnader" Mål på längre sikt är 2%

Samhälle

Samhällsperspektivet

Jämtland Härjedalen ska vara en plats där nytänkande, framtidstro, mångfald och hållbar utveckling är högt prioriterat. De tio strategiska målen under området samhälle är tillsammans viktiga delar i det regionala utvecklingsarbetet. Inom de tio strategiska målen för samhällsperspektivet finns totalt 44 framgångsfaktorer som ska bidra till att uppfylla målen, varav 12 är uppfyllda, 25 är påbörjade aktiviteter i rätt riktning och 5 har inte uppnåtts. 2 kan inte svaras på förrän vid årets slut. Fördelningen av framgångsfaktorerna inom respektive mål visas i tabellen nedan. Cirkeldiagrammen visar den samlade måluppfyllelsen av de strategiska målen.

Strategiska mål samhälle	Framgångsfaktorer			Ej svar
	Uppfyllda	Påbörjade	Har inte uppnåtts	
Fler arbetstillfällen för män och kvinnor i privat och offentlig sektor	1	3	2	
Fler invånare i Regionen		3		1
Bättre infrastruktur	1	1	1	1
Fossilbränslefri region år 2030		4		
Ökat digitalt användande	4	1		
Kultur i hela regionen	1	1		
Jämlik och jämställd region	2	2		
Bättre folkhälsa		5		
Minskade sjukskrivningstal	1	1		
Tillgänglig och samordnad hälso- och sjukvård	2	4	2	
Totalt antal framgångsfaktorer	12	25	5	2

Flera av framgångsfaktorerna är av uppdragskaraktär t.ex. att samverka och följa upp och följa utveckling. Regionala utvecklingsnämndens tolkning av fullmäktiges mål har i år en tydligare koppling till regionplanen och flera av framgångsfaktorerna är mätbara.

För regionstyrelsens *aktiva mål* noterar vi att tillgänglighet inom barn- och ungdomspsykiatri inte förväntas uppnås. För mål om minskning av sjukpenningtal hos länets medborgare är målet redan uppnått.

Patient

Patientperspektivet

Patientperspektivet handlar om att erbjuda länets invånare en god vård efter behov och på patientens villkor. Inom de fyra strategiska målen för patientperspektivet finns totalt 24 framgångsfaktorer som ska bidra till att uppfylla målen, varav 6 är uppfyllda och resterande 18 bedöms ha pågående aktiviteter i rätt riktning. Fördelningen av framgångsfaktorerna inom respektive mål visas i tabellen nedan. Cirkeldiagrammen visar den samlade måluppfyllelsen av de strategiska målen.

Strategiska mål patient	Framgångsfaktorer		
	Uppfyllda	Pågående	Har inte uppnåtts
Vård efter behov - jämlik och jämställd.	2	5	
Bättre tillgänglighet.	1	3	
God vård på patientens villkor.	1	8	
Mer professionell vård i hemmet eller så nära hemmet som möjligt.	2	2	
Totalt antal framgångsfaktorer	6	18	

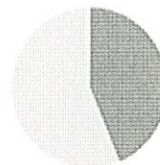
Fullmäktiges mål om bättre tillgänglighet har tolkats till 4 framgångsfaktorer. Dessa omfattar insatser rörande att ställa frågor om våld och att öka det mångkulturella arbetet. Framgångsfaktorn om att tillgängligheten till primärvården ska öka ligger under vårdvalsnämnden, verksamheten primärvård är dock organiserad under regionstyrelsen. En framgångsfaktor uppges vara uppfylld mot bakgrund av att information om det mångkulturella arbetet lämnats vid ett möte. Regionen klarar inte den nationella vårdgarantin 0-7-90-90 i något avseende.

Regionstyrelsens *aktiva mål* om att vårdskador ska minska förväntas inte att nås. Målet att minska återinskrivningar uppnås troligtvis inte under året. På grund av vårdplatsbrist finns risk för att patienter skrivs ut för tidigt för att sedan återkomma.

Medarbetare

Medarbetarperspektivet

Region Jämtland Härjedalen ska vara en attraktiv och hälsofrämjande arbetsgivare för både kvinnor och män. De mål som sätts upp ska uppnås genom ett aktivt medarbetarskap, närvarande och tydligt ledarskap, jämställdhet och mångfald, rätt kompetens och en god lönebildning. Tillsammans speglar det hur individen och verksamheten når sina mål. Inom de fem strategiska målen för medarbetarperspektivet finns totalt 16 framgångsfaktorer som ska bidra till att uppfylla målen, varav 7 är uppfyllda och 9 bedöms ha pågående aktiviteter i rätt riktning. Fördelningen av framgångsfaktorerna inom respektive mål visas i tabellen nedan. Cirkeldiagrammen visar den samlade måluppfyllelsen av de strategiska målen.

Strategiska mål medarbetare	Framgångsfaktorer		
	Uppfyllda	Pågående	Inte pågående
1. Tydligt och lyhört ledarskap	2	1	
2. Ökad delaktighet.	1	4	
3. Kompetensutveckling och karriärvägar för alla yrkesgrupper	1	2	
4. Sänkta sjuktaf.	2	1	
5. Kompetensförsörjning utifrån behov.	1	1	
Totalt antal framgångsfaktorer	7	9	0

Redovisningen av framgångsfaktorerna inom medarbetarperspektivet visar att rätt aktiviteter pågår för att målet ska uppfyllas.

Granskningen av chefsrollen (Rev/14/2018) visade dock på fortsatta brister avseende chefernas förutsättningar att vara chef och områdenas verksamhetsberättelser visar på stora personalbrister inom flera områden och yrkeskategorier.

Uppföljningen av regionstyrelsens *aktiva mål* visar att mål om minskat beroende av bemanningsföretag inte uppnås. Vi ser dock att målet om medarbetarnas sjukfrånvaro har fortsatt i positiv riktning och redovisas som uppnått.

Verksamhetsresultat

Perspektivet för verksamhetsresultat

Verksamhetsresultat ska visa strategiska områden för organisationens arbete och innefatta såväl finansiella som icke finansiella resultat. Inom de sex strategiska målen för perspektivet för verksamhetsresultat finns totalt 22 framgångsfaktorer som ska bidra till att uppfylla målen, varav 9 är uppfyllda, 9 bedöms ha pågående aktiviteter i rätt riktning och 1 har inga planerade åtgärder 3 har ingen uppgift. Fördelningen av framgångsfaktorerna inom respektive mål visas i tabellen nedan. Cirkeldiagrammen visar den samlade måluppfyllelsen av de strategiska målen.

Strategiska mål verksamhetsresultat	Framgångsfaktorer			Ej svar
	1	2	3	
1. Högre medvetenhet och ökad samverkan i hela koncernen.	1	1		
2. Lägre kostnadsutveckling än 2017	2	1	1	
3. Ökade intäkter	1	1		1
4. Ökad produktionskapacitet	2	3		
5. Minskad miljö- och klimatpåverkan	2	2		2
6. Fler arbetstillfällen utanför Östersund	1	1		
Totalt antal framgångsfaktorer	9	9	1	3

En framgångsfaktor för att nå fullmäktiges mål om lägre kostnadsutveckling än 2017, avser Regionstyrelsens beslut 2017 om ett antal resultatförbättrande åtgärder. Den andra framgångsfaktorn är att vidta åtgärder för att sänka kostnaderna utifrån SKLs analys 2017 där måttet är att nettokostnadsutvecklingen ska vara under 0%. Den redovisade nettokostnadsutvecklingen avviker med 7,1% från målet, men framgångsfaktorn redovisas som gul. Samtidigt uppges att de resultatförbättrande åtgärderna hittills inte gett önskad effekt och utfallet av nettokostnadsutvecklingen per augusti 2018 var 4,6% (mål minus 2,5%) Vid samma tidpunkt 2017 var nettokostnadsutvecklingen 5% vilket innebär att nettokostnaden ökat med 9,6 % jämfört med 2016.

Uppföljning av regionstyrelsens *aktiva mål* visar att målet om nettokostnadsförändring inte nås och målen inom den nationella vårdgarantin nås inte ur något avseende.

3.2.3 Vår bedömning

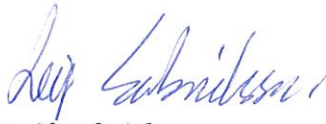
Utfallet av de finansiella målen som är av betydelse för god ekonomisk hushållning är inte förenliga med fullmäktiges mål. Det ekonomiska läget har försämrats under flera år och situationen är allvarlig på både kort sikt, avseende den ansträngda likviditeten och på längre sikt vad avser att finansiera amorteringen av de lån som regionen upptagit. Det blir en stor utmaning att klara målet om god ekonomisk hushållning och samtidigt upprätthålla god vård till regionens medborgare.

Utifrån vår analys av de strategiska målen och de framgångsfaktorer som regionstyrelsen uttolkat fullmäktiges uppdrag genom har vi svårt göra en bedömning av om de är förenliga med fullmäktiges mål då vi i flera avseenden är tveksamma om de framgångsfaktorer regionstyrelsen beslutat om på ett bra sätt representerar fullmäktiges mål.

Vi rekommenderar regionstyrelsen att utveckla arbetet med målstyrning så att det finns en tydlig koppling till fullmäktiges mål och att de går att mäta för att underlätta styrning, uppföljning och utvärdering.

4 ANSVARIG FÖR GRANSKNINGENS GENOMFÖRANDE

Granskningen har genomförts av revisionskontoret.

Leif Gabriellson
Revisionsdirektör